

SFÂNTUL SERAFIM
făcătorul de minuni din Sofia

VIATA, MINUNI,
ÎNVĂȚĂTURI

*Să trăim pentru
mântuirea noastră*

Traducere din limba bulgară:
Gheorghică Ciocoi

editura
Σοφία

București

CUVÂNT ÎNAINTE

„Aduceți-vă aminte de mai-marii voștri, care v-au grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu; priviți cu luare-aminte cum și-au încheiat viața și urmați-le credința.”

(Evrei 13, 7)

În vremurile de astăzi, când sfințenia e întâlnită tot mai rar, iar purtătorii harului Duhului Sfânt s-au împușinat, când viața duhovnicească a creștinilor ortodocși e tot mai secularizată, slăbită, când multele atacuri ale ereziilor și rătăcirilor contemporane caută să înghită și să distruge Biserica lui Hristos – cea mai perfidă dintre ele fiind deja privită, din păcate, ca „unitate” –, Sfântul Serafim Sobolev, contemporanul nostru, strălucește ca o cetate aflată pe un vârf de munte (vezi *Matei* 5, 14) și ca un stâlp al Ortodoxiei, prin pilda viețuirii sale, prin învățătura lui cea mântuitoare, dar mai ales prin aceea că mulți se mântuiesc prin el.

Ales al lui Dumnezeu, apărător stăruitor împotriva rătăcirii ecumeniste, adevărat teolog or-

todox, insuflat de Duhul, cunoscător al Sfinților Părinți, pildă de curăție și smerenie, el ne-a lăsat un exemplu viu prin viața sa sfântă – aceasta fiind mărturisită de Însuși Domnul prin darurile înainte-vederii și facerii de minuni, pe care sfântul le-a avut, precum și prin mulțimea minunilor săvârșite și care continuă să se săvârșească până în zilele noastre la cinstitul său mormânt din cripta bisericii Sfântul Nicolae Făcătorul de Minuni din Sofia. [...]

Roadă a vieții sfinte a marelui arhiepiscop s-a arătat stareța Serafima, ucenică apropiată a lui. Aceasta s-a distins prin blândețe, smerenie, compasiune față de aproapele și ales discernământ duhovnicesc.

Răbdătoare, blândă și înțeleaptă, ea a izbutit să semene semințele drepte credințe în inimile multor oameni, pentru care convorbirile duhovnicești cu ea au rămas de neuitat.

Cartea de față cuprinde viața (însoțită de parte din mulțimea minunilor săvârșite până astăzi) Sfântului Serafim Sobolev și pe cea a ucenicei sale, stareța Serafima.

„Miezul” acesteia sunt însă povețele – asemenea unor nestemate de preț – celor doi nevoitori despre trăirea vieții noastre conform dreptei credințe...

I

VIAȚA SFÂNTULUI SERAFIM SOBOLEV

*„Trebuie să trăim nu cum vrem noi, ci cum vrea Dumnezeu.”
(Sfântul Serafim Sobolev)*

Sfântul Ioan Gură de Aur scrie: „Iubirea de oameni, de obicei, se aprinde cel mai mult în noi prin pomenirea binefacerilor pe care aceștia ni le-au făcut. Să facem la fel și întru legătura noastră cu Dumnezeu.”

Aceste cuvinte se potrivesc în chip minunat miilor de creștini ortodocși de la sud de Dunăre plini de dragoste față de Sfântul Serafim, făcătorul de minuni din Sofia. Mergeți la mormântul lui din cripta bisericii ruse Sfântul Nicolae și veți vedea cum sute de oameni se îndreaptă spre acest loc sfânt, fiecare cu durerea sa, fiecare cu problema sa, și cum toți cer de la bunul arhieru ajutor și mângâiere grabnică.

Sau, așa cum a scris un poet rămas neștiut:

„Norodul, ca un râu, curge către tine...

Iar tu, sfinte, nu întorci pe nimeni înapoi,

căci pe toți ne iubești cu dragoste fierbinte...
Și noi pe tine te iubim! Iartă-ne! Îți mulțumim!

„Din pântecel maicii mele Tu ești acoperitorul meu” (*Psalmii 70, 6*) – acesta este înscrisul de pe mormântul Sfântului Serafim.

Aceste cuvinte din Sfânta Scriptură și-au aflat împlinirea în viața sfântului arhiepiscop încă de la naștere. Vrajmașul mântuirii noastre, diavolul, parcă știind mai dinainte ce împotrivor puternic și de neclintit va avea în persoana Sfântului Serafim, a încercat să-l piardă încă din pântecel mamei sale. Mama lui suferea chinuri groaznice de mult timp, nereușind să renunțe la sarcină, după recomandările medicilor, căci urma să aibă o intervenție chirurgicală, să facă un avort, pentru a-i fi salvată viața.

În acel moment însă, ea și-a venit în sine și, fiind o femeie credincioasă, care cunoștea sfințenia maternității, a refuzat să facă avortul. După un chin îndelungat, în zorii zilei de 1 decembrie 1881, la ora 5 dimineața, odată cu primul dangăt al clopotului bisericii, pruncul s-a născut fără asistență medicală. Atunci, mama a cerut să i se arate copilul care nu-i adusese moartea. Și, ținându-l în brațe, a spus: „O, ce mukhtar¹ s-a născut!”

De atunci, membrii familiei au început să-l numească pe viitorul arhiepiscop „mukhtar-ul”. Micuțului Nikolai nu-i plăcea acest cuvânt, dar

¹ *Mukhtar* – conducător al unei comunități.

mai târziu a aflat că în limba arabă „mukhtar” înseamnă „stăpân”.

La Botez, pruncul a fost numit Nikolai. Încă din copilărie, băiatul dădea dovadă de multă smerenie, bunătate și modestie. La 12 ani, Nikolai era elev în clasa a patra la școala parohială. Odată, dascălul le explica elevilor o problemă de aritmetică dificilă. În timp ce dădea lămuriri, i-a întrebat pe elevi:

– Ați înțeles? E clar?

A urmat o tăcere adâncă.

– O, ce nepricepuți sunteți! – a spus dezamăgit dascălul. Fiți atenți, vă mai explic o dată!

Dar, după a doua explicație, văzând că nimeni din clasă nu înțelesese problema, profesorul și-a pierdut răbdarea și a început să țipe:

– Care dintre voi este prost, să iasă în față!

Nikolai s-a ridicat îndată din bancă și, rușinat, s-a așezat în fața tablei.

– Tu, Sobolev, ești prost? – a întrebat uluit profesorul.

– Da – a răspuns Nikolai liniștit, sunt prost.

– Nu, nu ești prost, ești un băiat deștept și bun. Mergi la locul tău! – a spus aproape șoptit, dar hotărât, dascălul.

Apoi, bine-dispus, a încetat să mai explice problema grea și a început să povestească o întâmplare interesantă, fără legătură cu aritmetica.

Când Nikolai a ajuns în clasa a șasea la seminar, toți elevii s-au adunat să judece într-un

tribunal al colegilor pe un hoț – Makov. Președintele „tribunalului” a început să citească actul de acuzare. Makov stătea cu capul plecat, rușinat, în locul lui obișnuit. Abia de-și putea ridica ochii. Toți îl priveau, iar pe banca liberă lângă el s-a așezat Nikolai Sobolev, care fusese desemnat avocatul lui. Ascultând cuvintele grele ale „președintelui”, Makov a plecat capul și mai mult. Era la un pas să izbucnească în plâns.

Nikolai i-a spus:

– Nu-i nimic, nu-i nimic, nu te teme, îndrăznește! – și și-a început pledoaria: Prieteni, acuzatorul a spus că Nikolai Borisovici Sobolev l-a luat sub protecția sa pe acest Makov! Însă el nu știe că, cu două săptămâni în urmă, același Makov i-a furat galoșii cei noi.

Rușinat, Makov începu să șoptească:

– Ah, de ce am făcut asta?

Nikolai a continuat să-l încurajeze:

– Nu te teme! Cine e fără de greșeală?

Când președintele-procuror a ridicat tonul, Nikolai Borisovici Sobolev și-a continuat apărarea și a încercat să-l liniștească pe Makov, dar el, se vedea, nu știa că același Makov îi furase și mănunișile cu doar câteva zile înainte.

În ciuda noii acuzații, Nikolai a continuat să-l apere pe colegul său. La sfârșit, clasa a decis ca Makov să fie exclus din școală ca hoț. Dar Nikolai s-a opus hotărât și, cu puterea cuvântului și a autorității sale, a reușit să obțină pentru cel ju-

decat scutirea de pedeapsă. Prin insistențele sale l-a salvat de rușinea care i-ar fi putut marca întreaga viață.

În penultima clasă a seminarului, Nikolai a făgăduit că va deveni monah și că se va dăruia lui Hristos „cu toată ființa sa”. Dar, după ce a absolvit Seminarul Teologic, mama lui a decis că fiul ei, având o sănătate firavă, trebuia să-și continue studiile la Academie și să devină preot și a început să-l preseze să se căsătorească.

Iubindu-și mult mama și supunându-se voinei părintești, Nikolai nu i-a spus nimic despre gândul său de a deveni monah. Femeia, fără să bănuiască ceva, a început să-i caute o mireasă potrivită. O vreme a adus în casă cunoștințe și rude care să o ajute în căutarea unei nurori. Dar, după cum se întâmplă adeseori în astfel de cazuri, băiatul arăta limpede că era împotriva acestui plan. Fata aleasă ca mireasă era o tânără minunată și inteligentă, pe nume Nastea. În timp ce părinții încercau să-i convingă pe tineri să se căsătorească, Nikolai, cu timiditate, le-a propus Nastiei și surorii ei să iasă la o plimbare.

În timp ce se plimbau, Nastia l-a întrebat pe Nikolai de ce nu a intrat mai întâi la Academia Teologică și apoi să se căsătorească. Nikolai i-a răspuns sincer că aceasta era voia mamei lui, și el i s-a supus.

Fata, inteligentă, a perceput atracția monahală a tânărului și i-a mai pus o întrebare:

– Tu chiar vrei să te căsătorești?

Nikolai a răspuns categoric:

– Nu!

– Dar de ce? – a întrebat ea.

– Pentru că vreau să devin monah – i-a răspuns el.

Astfel, logodna s-a desfăcut.

La întoarcere, Maria Nikolaevna l-a întrebat pe fiul ei:

– Este adevărat, Kolea, că i-ai spus fetei că vrei să devii monah?

– Da, mamă, ce am simțit aceea am și spus – i-a răspuns el.

La scurt timp după asta, mama i-a grăit în acest chip fiului său:

– Toate încercările mele de a te căsători ca să poți deveni preot au fost zadarnice. Rânduiește-ți singur viața!

Nikolai i-a răspuns cu blândețe:

– Să mergem la catedrala Maicii Domnului, Împărăteasa cerurilor, să ne închinăm icoanei ei făcătoare de minuni și să o rugăm pe ea să-mi arate calea pe care să o apuc!

Maria Nikolaevna s-a învoit.

Spre mâhnirea lor însă, în biserică nu mai era icoana făcătoare de minuni – fusese dusă înapoi în satul Zimarovo, unde îi era locul obișnuit.

La ieșirea din biserică, s-au întâlnit cu un prieten al lui Kolea – seminaristul Mișa Smirnov. Văzându-l, Mișa l-a întrebat cu îngrijorare:

– Tu învâțai bine! Nu e păcat ca toată sârguința ta să fi fost în zadar? Trebuie să urmezi Academia Teologică!

Nikolai a spus că nu este pregătit pentru examen. Era deja luna mai, iar el nu începuse pregătirea.

Examenul la Academia Teologică din Sankt-Petersburg fusese amânat până la sfârșitul lui august din pricina reparațiilor clădirii instituției.

– Tu ai credință adevărată! – i-a spus hotărât Mișa. Ai încredere în Dumnezeu! Mergi la examen, chiar dacă nu te-ai pregătit!

Nikolai a primit aceste cuvinte ca pe un răspuns de la Maica Domnului însăși. În acea clipă, el a simțit în inimă o bucurie neobișnuită.

Mama sa i-a spus:

– Se pare că asta este voia lui Dumnezeu pentru tine! Cred că aceasta este calea ta!

Când a venit timpul, Nikolai a plecat la Petersburg cu binecuvântarea mamei, care i-a dat pentru drum ultimii ei bani.

Au început examenele scrise. Văzând cum mulți dintre candidați se ridicau din bănci, predau foile goale și își retrăgeau documentele pentru a pleca acasă, Nikolai, în durerea sa, s-a întors către Dumnezeu cu rugăciune fierbinte: „Doamne, ce să scriu?” Și deodată, în inima lui, a primit răspunsul potrivit.

Spre uimirea sa, a luat nota 4,50 (sistemul de notare era până la 5). A fost cea mai mare notă,